Dosarul nr. 3-4852/2024
2-24129812-12-3-14112024

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

08.07.2025 mun. Chişinău

Judecătoria Chișinău (sediul Rîşcani)
Instanța compusă din :
Președintele ședinței, judecător specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ Igor Barbacaru
Grefier Versavia Șumilin

examinând în ședință publică, acţiunea de contencios administrativ, înaintată de către Elena Grigoraș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM, cu privire anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

a c o n s t a t a t :

La 14.11.2024, Elena Grigoraș, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând :

- Anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.4787/24 din 15.10.2024, adoptată în cadrul procedurii prealabile și a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Drochia nr.31/2024/23325 din 07.08.2024 prin care a fost respinsă cererea de stabilire a pensiei anticipate pentru carieră lungă.
- Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, începând cu 19.06.2024.

În motivarea acțiunii a fost invocat următoarele : în fapt, începînd cu anul 1984 pînă în prezent, activează pe teritoriul Republicii Moldova - neîntrerupt și contribuie la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Acumulând stagiul contributiv de cotizare necesar, la data de 19 iunie 2024, s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Drochia, cu cererea nr.31/2024/2122 cu privire la stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă în temeiul art. 152 al Legii nr.156 din 14 octombrie 1998 cu privire la sistemul public de pensii.

La 20 august 2024, a primit decizia privind respingerea cererii în stabilirea pensiei nr.31/2024/23325 din motiv că stagiul contributiv de cotizare potrivit datelor din contul personal de asigurări sociale este de 33,10 ani, necesar fiind 36,6 ani.

În motivarea deciziei de respingere a cererii privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, s-a invocat că 1984 - 1988 nu a fost inclusă în stagiul total de cotizare fiindcă nu avea calitatea de membru de colhoz, potrivit art.50 alin.(1) lit.a), fiind elevă la școală și apoi la colegiu.

De asemenea, autoritatea publică indică că perioada de activitate după 01 ianuarie 1999, și anume activitatea în cadrul CAP Valea Fetei la fel nu se include în stagiul de cotizare fiindcă agentul economic nu a prezentat declarațiile REV - 5 pentru anul 1999.

Nefiind de acord cu decizia Oficiului Teritorial Drochia, al Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.31/2024/23325 din 07 august 2024, s-a adresat cu cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale prin care a solicitat reexaminarea cererii, anularea deciziei Oficiului Teritorial Drochia și admiterea cerii privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.4787/24 din 15 octombrie 2024, cererea sa a fost respinsă și a fost menținută decizia Oficiului Teritorial Drochia, fiind motivat că stagiul contributiv de cotizare este doar 33,8 ani, necesar fiind 36,6 ani (Oficiului Teritorial Drochia a calculat 33,10 ani). A indicat autoritatea publică că în urma verificării documentelor primare (conturile personale) s-a constatat că datele personale sunt corectate și anume anii 1984 - 1987 este lipită foaie cu patronimicul Mihail peste înscrierea inițială și 01 - 07.1988 patronimic și prenume corectat, 08.12.1988 persoana adăugată cu alt pix și indicată penultima pe pagină, iar pentru anul 1999 sunt corectări, respectiv nu este temei pentru a include perioadele respective în calculul stagiului de cotizare.

Cu poziția autorității, nu este de acord reclamanta și consideră că decizia Oficiului Teritorial Drochia, al Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.31/2024/23325 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.4787/24, adoptată în procedura prealabilă sunt neîntemeiate.

Conform art.20 Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Astfel, în conformitate cu art. 189 alin.(l) Cod Administrativ orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ, la caz, potrivit art.206 Cod administrativ, depun prezenta acțiune pentru obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual.

Consideră că prin respingerea cererii privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, a fost încălcat dreptul la pensie prin activitatea administrativă.

Conform art.2 alin.(1) din Legea 156/1998 Dreptul la pensie îl are persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege, iar potrivit art.5 alin.(1) al aceleiași legi în sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive.

Articolul 152 din Legea 156/1998 prevede (1) Dreptul la pensie anticipată pentru carieră lungă se acordă persoanelor care au realizat un stagiu contributiv de cotizare cu 5 ani pentru bărbați și cu 3 ani pentru femei mai mare decât cel prevăzut la art.42 alin.(l).

Prin urmare, la data depunerii cererii - 19.06.2024 stagiul de cotizare necesar constituia 36 ani 6 luni.

La caz, menționează reclamanta că la această dată avea stagiul contributiv de 36 ani 11 luni.

Astfel, a fost angajată și a activat corespunzător :

- Sovhozul Leninscaia Iscra: 1984 - 5 luni, 1985 - 8 luni, 1986 - 4 luni, 1987 - 2 luni, 1988 - 10 luni, 1989 - 3 luni, total 2 ani 8 luni.

- Colhozul Victoria: 1989-9 luni, 1990 - 12 luni, 1991 - 11 luni, 1992- 11 luni, 1993 - 12 luni, 1994 - 8 luni, 1995 - 11 luni, 1996 - 4 luni, total 6 ani 6 luni.

- CAP Valea Fetei: 1996 - 8 luni, 1997 -12 luni, 1998 - 12 luni, 1999 - 8 luni întreprinderea fiind lichidată, total 3 ani 4 luni.

- SA Semințe Nord: 01 septembrie 1999 - 31 decembrie 1999: 4 luni.

Total pentru anii 1984 - 1999, stagiul total de cotizare constituie 12 ani 10 luni.

Menționează reclamanta că în cadrul SA Semințe Nord a continuat să activeze însă, deja anii următori se suprapun cu perioadele în care a fost angajată în cadrul altor entități, fapt confirmat prin extrasul din cont al persoanei asigurate începînd cu 01 ianuarie 2000 - 30 iunie 2024.

- AEI Cotova: 22 februarie 2001 - mai 2023.
- SRL Cotagrocom: 01 martie 2006 - 31 ianuarie 2018.
- IP Liceul Teoretic Cotova: 03 ianuarie 2013 pînă în prezent IP Gimnaziul Cotova.

Total pentru perioada anilor 01 ianuarie 2000 - 30 iunie 2024 stagiul contributiv constituie 24 ani 1 luni.

În total la ziua de 19 iunie 2024 stagiul total de cotizare constituia 36 ani 11 luni fiind calculate doar perioadele contributive fără perioadele de incapacitate temporară de muncă.

Datele indicate supra sunt confirmate prin înscrisurile în carnetul de muncă, extrasul din contul persoanei asigurate și certificatele eliberate de către Primăria comunei Cotova, mai mult ca atît, documentele primare la care face referire autoritatea publică nu sunt deținute de către reclamantă și nu poate fi responsabilă pentru înscrierea concretă și fără corectări a datelor contribuabililor.

Astfel, solicită să fie recunoscute și incluse în stagiul total de cotizare perioadele : martie 1984 pînă august 1988 și luna noiembrie 1988- fiind probată perioada dată prin certificatul nr.23 din 16 iulie 2024 eliberat de Primăria comunei Cotova iar în total pentru tot parcursul vieții solicită să fie recunoscut stagiul contributiv de cotizare 36 ani și 11 luni.

În perioada anilor 1984 - 1988 a fost angajată nu în colhoz ci în sovhoz, despre ce se indică în certificatul nr. 16.07.2024 și în extrasul din registrul de salariu nr.23 din 29.06.2022, eliberate de către Primăria comunei Cotova, unde se activa fără a avea calitatea de membru și fără a fi stabilite norme care urmau a fi executate - comparativ cu colhozurile, astfel faptul că perioada dată se suprapune cu studiile nu poate servi drept temei pentru a fi limitată în dreptul de a beneficia de pensie or reclamanta a contribuit la bugetul asigurărilor sociale de stat procentual raportat la venitul realizat - în afara orelor de studiu.

De asemenea, menționează că Legea 156 prevede la art.51 alin.(1) stabilește că stagiul de cotizare realizat anterior implementării evidenței individuale se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte acte eliberate în modul stabilit - acte confirmative care au fost anexate la dosarul personal.

Faptul că activitatea în cadrul sovhozurilor se efectua fără a avea calitatea de membru nu poate fi interpretat în defavoarea contribuabililor, or prevederile art.5 alin.(1) al Legii nr.156 stabilesc că stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive. Astfel, reclamanta a fost supusă asigurărilor sociale și faptul că nu a lucrat în toți anii toate 12 luni nu exclude aportul său la bugetul asigurărilor sociale or, pentru anii indicați în cadrul sovhozului nu era stabilit minimum de ieșiri.

La materialele dosarului administrativ, au fost anexate certificatele de salariu lunar pentru anii 1984 - 1999, eliberate de Primăria satului Cotova cu indiciul că cotele de asigurări sociale sunt achitate și este incontestabil faptul că perioada dată reclamanta a lucrat, or Oficiul Teritorial Drochia admite perioada anilor 1989 - 1995 cu sumele indicate în certificatele eliberate de către primărie însă nu motivează refuzul de a include perioada1984-1988 decât prin faptul că era elevă, ambele perioade fiind demonstrate prin același model de act eliberate de către autoritățile publice locale.

Mai menționează reclamanta că, calitatea de elevă nu exclude faptul că lucra și, reieșind din certificatul eliberat de către autoritatea publică locală este clar că lucra, fapt confirmat prin sumele indicate pentru fiecare an și numărul exact de zile în care a lucrat, pentru care a primit salariu și respectiv au fost reținute cotele de asigurări sociale.

Totodată, susține reclamanta că potrivit legii actul de bază care confirmă stagiul de cotizare este carnetul de muncă, care au fost prezentate autorității publice împreună cu certificatele de salariu și cu extrasele din registrele de salariu.

În conformitate cu prevederile pct. 69 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21.03.2017, este prevăzut expres că Stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale (până la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

Astfel rezultă cu certitudine, că perioada 1984 - 1989 a fost încadrată în câmpul muncii în cadrul sovhozului Leniscaia Iscra, potrivit adeverinței eliberată de către Primăria Cotova, care nu avea stabilit minim de ieșiri și unde nu era necesară calitatea de membru pentru a lucra.

Atrage atenția că, potrivit adeverinței nr.23 din 26.06.2022, eliberată de către Primăria comunei Cotova se confirmă faptul înscrierilor din carnetul de muncă or reclamanta, fiind angajată în cadrul sovhozului Leninscaia Iscra, a continuat să activeze după reorganizare în cadrul CAP Valea Fetei, ulterior Semințe - Nord.

Cît privește temeiul neprezentării declarațiilor REV - 5, menționează că Declarația persoanei asigurate se completează de către angajator pentru toate persoanele angajate, însă Oficiul Teritorial Drochia nu pune sub îndoială faptul că reclamanta a fost angajată la CAP Valea Fetei, or acest fapt este confirmat prin înscrierile în carnetul de muncă și certificatele eliberate de către Primăria satului Cotova ce confirmă că primind salariul erau reținute contribuțiile de asigurări sociale, însă autoritatea exclude această perioadă fără temei. Prin urmare, susține reclamanta că nu poate fi dânsa declarată responsabilă de inacțiunile angajatorului de prezentare a declarațiilor.

Este de menționat și faptul că pentru anii 1996 - 1998, CAP Valea Fetei și-a onorat obligațiunile de prezentare a declarațiilor persoanelor asigurate, însă fiind lichidată în anul 1999 conform Legii nr.392-XII din 13.05.1999 în urma procesului de privatizare, a fost imposibilă prezentarea declarațiilor, deoarece nu mai exista o persoană responsabilă pentru prezentarea acestora.

Certificatul de radiere a CAP Valea Fetei a fost prezentat autorității publice odată cu cererea nr. 101/14-104 din 19.06.2024, însă de asemenea au rămas neobservate și nici nu au fost anexate la dosarul administrativ.

Analizând normele legale citate, raportate la circumstanțele de fapt, consideră neîntemeiată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, or, este cert demonstrat că anii 1984 - 1989 a lucrat, a primit salariu și a contribuit la bugetul asigurărilor sociale, iar anul 1999 nu a fost inclus în stagiul de cotizare din culpa angajatorului, și acest fapt nu poate fi imputat reclamantei Reieșind din circumstanțele descrise și potrivit cadrului legal aplicabil speței, solicită anularea deciziei emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale și obligarea autorității publice de a emite actul administrativ individual favorabil în privința sa prin stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă începînd cu data de 19.06.2024.

În conformitate cu prevederile Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr.489 din 08 iulie 1999, Legea privind sistemul public de pensii nr.156 din 14 octombrie 1998 și a art. 10, 17, 20, 88, 189, 224 Cod Administrativ, solicită admiterea acțiunii.

Pârâtul, Casa Națională de Asigurări Sociale, la 07.04.2025, prin intermediul cancelariei Judecătoriei mun. Chișinău (sediul Rîșcani) a prezentat referința, prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată a reclamantei ca fiind neîntemeiată (f.d.55-59).

În ședința de judecată de examinare şi soluţionare în fond a acţiunii, reclamanta Grigoraș Elena nu s-a prezentat, iar reprezentantul său, avocatul Kovali Vladimir, a solicitat admiterea acțiuni pe motivele de fapt și de drept invocate în aceasta.

Reprezentantul pârâtei Casa Națională de Asigurări Sociale, Elena Bodnariuc în ședința de judecată a solicitat respingerea acțiunii pe motivele de fapt și de drept invocate în refererință.

Examinînd cererea de chemare în judecată, audiind explicaţiile părţilor, cercetînd probele anexate la dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, studiind normele legii aplicabile, instanţa de judecată conchide că acţiunea urmează a fi respinsă, din următoarele considerente.

În privința admisibilității acțiunii în contenciosul administrativ instanța de judecată reține următoarele.

În condițiile speței, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Drochia nr.31/2024/23325 din 07 august 2024 prin care a fost respinsă cererea de stabilire a pensiei anticipate pentru carieră lungă, contestată de reclamant, constituie în sine act administrativ individual defavorabil pentru Grigoraș Elena, pasibil controlului judecătoresc în ordinea contenciosului administrativ.

Conform art.10 alin. (1) Cod Administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Art. 11 alin. (1) lit. a) Cod Administrativ prevede că, actul administrativ individual defavorabil este actul care impune destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Conform art. 17 Cod Administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Din conținutul acțiunii, prin prisma cadrului legal citat, rezultă că, Grigoraș Elena revendică un drept subiectiv vătămat şi repercusiunile negative generate de actul administrativ individual defavorabil contestat.

Cu referire la respectarea procedurii prealabile, se reține că la 19.06.2024 recclamanta Grigoraș Elena s-a adresat la CTAS Drochia cu cerere pentru stabilirea pensiei anticipată pentru carieră lungă (f.2 din dosarul administrativ).

Prin decizia nr.31/2024/23325 din 07.08.2024 emisă de CNAS, a fost respinsă cererea reclamantei deoarece nu s-a confirmat stagiul necesar pentru acordarea pensiei anticipată pentru carieră lungă (f.3 din dosarul administrativ).

La 16.09.2024 reclamanta a depus la CNAS cu cerere prealabilă privind anularea deciziei de respingere în stabilirea pensiei anticipată pentru carieră lungă (f.40-41 din dosarul administrativ).

Prin decizia CNAS adoptată în procedura prealabilă nr.4787/24 din 15.10.2024 a fost respinsă cererea prealabilă (f.42 din dosarul administrativ).

Nefiind de acord cu deciziile CNAS, la 14.11.2024 reclamanta Grigoraș Elena s-a adresat cu acțiunea prezentă în instanța de judecată (f.d.5-9).

Potrivit prevederilor art.208 alin.(1) al Codului administrativ, în cazurile prevăzute de Lege, pînă la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prelabilă.

Conform art.208 alin.(3) - (5) din Codul administrativ, dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acţiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea

publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual. O acţiune în realizare se admite numai dacă reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere prin care a solicitat realizarea, tolerarea sau omiterea unei acţiuni. O acţiune în constatare este admisibilă numai dacă reclamantul s-a adresat anterior la autoritatea publică competentă cu cerere de constatare.

În conformitate cu art.209 al Codului administrativ, acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluţionarea în termen se aplică corespunzător. Dacă informaţia cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conţine în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acţiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă. Pentru acţiunea în realizare, acţiunea în constatare şi acţiunea de control normativ nu există termen de înaintare a acţiunii în contencios administrativ.

Analizând circumstanțele speței în coraport cu normele legale precitate, instanța, constată că reclamantul a respectat procedura și termenul de depunere a acțiunii în instanța de contencios administrativ, motiv pentru care instanța judecătorească constatând că acțiunea este admisibilă, va examina fondul acesteia.

Totodată, ținând cont de localizarea sediului autorității publice care a desfășurat activitatea administrativă contestată, în virtutea art. 191 alin. (1) și art. 196 Cod Administrativ se constată competența materială și teritorială a Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) în examinarea acțiunii de contencios administrativ dedusă judecății.

Prin urmare, instanța consideră că motive de inadmisibilitate în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) Cod Administrativ, nu se regăsesc.

În privința temeiniciei acțiunii în contenciosul administrativ instanța de judecată reține următoarele.

Materialele cauzei denotă că potrivit diplomei seria MT-I nr.042498 se atestă că reclamanta a fost înmatriculată în anul 1985 la Colegiul industrial economic din orașul Chișinău și a finisat cursul în anul 1988 (f.4 din dosarul administrativ).

Potrivit actului de verificare a documentelor din 26.09.2024 întocmit de Răilean Aurelia, șef secție, Jurat Daniela, inspectoare principală, Gonța Ivanna, specialistă principală CTAS Drochia, Cuțcaia Tatiana, arhivar a Primăriei s.Cotova, în corespundere cu art.30 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14.10.1988, a fost efectuată verificare documentelor, care a servit drept baza pentru eliberarea certificatele de salariu pentru perioada de activitate în sovhozul „Leninscaia Iscra” nr.23, 16.07.2024, colhozul „Victoria” nr.23, 16.07.2024, CAP „Valea Fetei” nr.23, 16.07.2024 eliberate cet.Grigoraș Elena. În urma verificării s-a constatat: S-au verificat conturile personale, (forma nr.14 nu e)

a.1984 (cartea nr.10)-conform contului nr.336, datele personale sînt corectate (lipită foaia cu patronimicul „Mihail” peste înscrierea inițială). Corectare pe pagină numai la persoana dată. Apartenența datelor nu poate fi identificată;

a.1985-(cartea 1985), contul nr.468, situație similară cu modificarea patronimicului prin încleiere și indicat deasupra „Mihail”. Apartenența datelor nu poate fi identificată;

a.1986 –(cartea nr.17), contul nr.191 identic ca și în nii precedenți patronimicul corectat prin

încleierea sub hîrtia cu patronimicul „Мих”, este scris „Ang”; apartenența nu se identifică;

a.1987- (cartea nr.7), contul nr. 87, patronimicul corectat în „Mihail” prin ascunderea datelor inițiale. Apartenența nu poate fi identificată;

a.1988- (cartea nr.17) contul nr.715 „табаководческая бригада”, lunile (01-07), patronimicul corectat și prenume corectat. Unica corectare pe pagină. Apartenența nu se identifică. Lunile (08-12) cartea nr.27 cont 151, persoana adăugată cu alt pix și indicată penultima pe pagină.

Colhoz „Victroia” a.1989 – (cartea nr.20) administrația, cont nr.74, a acumulat 323 zile, salariu corect. Contribuții achitate;...

a.1999- (c.nr.3) n/o 12, în carte foile rupte, nu sînt numerotate, 1% nu este reținut, datele personale coincid, perioada 01-03;

(c.nr.4) n/o 7, lunile 04-12; în luna X 1999 corectări în sumă și la numărul de zile, în luna XII corectate zilele indicate. Pe parcursul a 1999 rețineri cu 1 % sînt numai în luna 12 (XII)-10,23 lei. Datele personale corecte (f.5 din dosarul administrativ).

Potrivit carnetului de muncă de tip vechi ЛІ nr.1181220, Grigoraș Elena a început activitatea la 12.09.1988 a început activitatea în sovhoz „Ленинская Искра” (f.17 din dosarul administrativ).

Potrivit adeverinței de absolvire a școlii de 8 ani, Grigoraș Elena în anul 1985 a terminat 8 clase în Școala medie ruso-moldovenească din Cotova, rl. Drochia (f.25 din dosarul administrativ).

Potrivit extrasului din carnetul de muncă al colhoznicului nr.23 din 29.06.2022, eliberat de Primăria Cotova, se atestă numărul de zile lucrate de către Grigoraș Elena pentru anii 1989-1995; anul 1984-69 zile lucrate; anul 1985-134 zile lucrate; anul 1986-45 zile lucrate; anul 1987-37 zile lucrate; anul 1988-215 zile lucrate (f.d.15-16, 18-90).

Potrivit extrasului din carnetul de muncă al colhoznicului nr.23 din 29.06.2022, eliberat de Primăria Cotova, se atestă numărul de zile lucrate de către Grigoraș Elena pentru anii 1989-1995 (f.d.16).

La 19.06.2024 reclamanta s-a adresat la CTAS Drochia cu cerere pentru stabilirea pensiei anticipată pentru cariera lungă (f.2 din dosarul administrativ).

Prin decizia CTAS Drochia nr.31/2024/23325 din 07.08.2024, s-a respins cererea reclamantei în stabilirea pensiei pentru carieră lungă din următoarele considerente: conform Legii nr.156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, art.15/2, dreptul la pensie anticipată pentru carieră lungă se acordă persoanelor care au realizat un stagiu contributiv de cotizare cu 5 ani pentru bărbați și cu 3 ani pentru femei mai mare decît cel prevăzut la art.42 alin.(2). După examinare actelor prezentate, reclamanta confirmă un stagiu de cotizare contributiv de 33 ani 10 luni, necesar fiind de 36 ani 6 luni la data depunerii cererii. Conform prevederilor p.(1) lit.a) a art.50 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, în stagiul de cotizare se include și activitatea în calitate de membru de colhoz. În stagiul de cotizare nu a fost inclusă perioada 1984-1988, deoarece fiind elevă la școală și apoi la colegiu, nu a fost atribuit statutul de membru de colhoz. Perioada de activitate după 01.01.1999 se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, deoarece agentul economic CAP „Valea Fetei” nu a prezentat declarațiile REV-5 pentru anul 1999, perioada nu se include în stagiul de cotizare (f.3 din dosarul administrativ).

La 16.09.2024 reclamanta s-a adresat la CNAS cu cerere prealabilă privind anularea deciziei de respingere a cererii în stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă (f.40-41 din dosarul administrativ).

Prin decizia CNAS nr.4787/24 din 15.10.2024 adoptată în procedură prealabilă, s-a comuniat reclamantei că reclamanta confirmă un stagiu total de cotizare de 32,1 ani, necesar fiind 35,5 ani, prin decizia Casei teritoriale de asigurări sociale Drochia nr. 23441 din 17.08.2022, a fost respinsă cererea de stabilire a pensiei anticipate pentru carieră lungă. În stagiul de cotizare nu a fost inclusă perioada de

activitate 1984-1988 din cadrul sovhozului „Leninscaia Iscra” din r. Drochia s. Cotova, deoarece în perioada dată reclamanta a fost studentă la Tehnicumul industrial-economic din Chișinău, fapt confirmat prin diploma MT-I Nr. 042498. Ulterior, în baza cererii din 19.06.2024 reclamanta a solicitat repetat stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, fiind emisă decizie de respingere, deoarece a confirmat un stagiu de cotizare doar de 33,8 ani, necesar fiind 36 ani și 06 luni. În baza cererii prealabile depuse la data de 16.09.2024 reclamanta a solicitat recalcularea pensiei cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei 1984-1988 din sovhozul „Leninscaia Iscra” și anul 1999 CAP „Valea Fetei”, confirmate prin Extrasul din carnetul de muncă al colhoznicului (F-14) și a certificatelor de salariu nr. 23 din 29.06.2022, cu anularea deciziei de refuz a cererii pentru stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă. La data de 26.09.2024, de către specialiștii CTAS Drochia a efectuat un act de verificare privind veridicitatea datelor din certificatul cu privire la salariu nr. 23 din 29.06.2022, cu documentele primare în baza căruia au fost eliberate de către Primăria s.Cotova, r. Drochia. În documentele primare (conturile personale) s-a constatat, că datele personale sunt corectate după cum urmează: (anii 1984-1987 lipită foaie cu patronimicul „Mihail” peste înscrierea inițială și 01-07.1988 patronimic și prenume corectat, 08-12.1988 persoana adăugată cu alt pix și indicată penultima pe pagină), iar pentru 1999 sunt corectări, respectiv temei legal pentru a include perioadele respective în calculul stagiului de cotizare, nu este (f.42 din dosarul administrativ).

Cadrul normativ general.

Conform art. 2 alin. (2) Cod Administrativ, anumite aspecte ce ţin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară şi nu contravine principiilor prezentului cod.

Conform art. 93 Cod Administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Conform art. 194 Cod Administrativ, în procedura în prima instanţă, în procedura de apel şi în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătoreşti se soluţionează din oficiu probleme de fapt şi de drept.

Conform art. 189 alin. (1) Cod Administrativ, orice persoană, care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice, poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Conform art. 219 Cod Administrativ, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Exercitând controlul judiciar al actului administrativ contestat din perspectiva argumentelor participanților la proces, în limitele obiectului acțiunii și cercetând din oficiu situația de fapt și de drept a cauzei deduse judecății, instanța conchide că acesta este legal, conform raționamentelor ce succed infra.

Cadrul normativ special.

În conformitate cu art.3 lit.e) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 08.07.1999, Sistemul public de asigurări sociale (denumit în continuare sistem public) se organizează şi funcţionează având ca principii de bază: e) principiul contributivităţii, conform căruia drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuţiilor de asigurări sociale plătite.

Potrivit art.9 alin.(1) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr.489-XIV din 08.07.1999, Constituie stagiu de cotizare perioadele în care pentru persoană au fost plătite contribuţii de asigurări sociale în sistemul public din Republica Moldova, precum şi din altă ţară, în condiţiile stabilite prin acordurile sau convenţiile internaţionale la care Republica Moldova este parte.

În acord cu art. 8 alin. (1) - (2) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156 din 14.10.1998, (1) Baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei. (1^1) Valorizarea reprezintă indexarea venitului mediu lunar asigurat realizat începînd cu 1 ianuarie 1999, reieșind din coeficientul de creștere a salariului mediu pe economie din perioadele contributive pînă la anul precedent anului de stabilire a pensiei. Coeficienţii de valorizare pentru fiecare an se aprobă de Guvern în fiecare an la 1 aprilie. (2) Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuţiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuţii stabilite prin lege pentru aceste perioade şi numărul total de luni de cotizare. Formula de calcul al venitului mediu lunar asigurat este redată în anexa nr.1, parte integrantă a prezentei legi.

Potrivit art.15^2 a Legii nr.156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii (introdus prin Legea nr.208 din 06.12.2021, în vigoare din 01.01.2022), (1) Dreptul la pensie anticipată pentru carieră lungă se acordă persoanelor care au realizat un stagiu contributiv de cotizare cu 5 ani pentru bărbaţi şi cu 3 ani pentru femei mai mare decât cel prevăzut la art.42 alin.(1). (2) La calcularea stagiului de cotizare necesar acordării pensiei anticipate pentru carieră lungă nu se iau în calcul perioadele necontributive prevăzute la art.5 alin.(2). (3) Cuantumul pensiei anticipate pentru carieră lungă se stabilește în aceleași condiții în care se stabilește cel al pensiei pentru limită de vârstă. (4) Pensia anticipată pentru carieră lungă se acordă de la data depunerii cererii. (5) La data îndeplinirii cumulative a condițiilor pentru acordarea pensiilor pentru limită de vârstă prevăzute la art.15 alin.(1) se acordă, la cerere, pensie pentru limită de vârstă prin adăugarea perioadelor necontributive asimilate şi a celor contributive.

În conformitate cu art.5 al Legii nr.156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii (în redacția Legii nr.302 din 26.10.2023, în vigoare 31.01.2024-la data emiterii actului contestat), (1) În sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive. (2) Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sînt: a) perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus; a1) perioada de îndeplinire a serviciului militar prin contract sau a altui serviciu asimilat acestuia, dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993; b) perioada de îngrijire a unui copil pînă la vîrsta de 3 ani de către unul din părinţi sau de tutore în caz de deces al ambilor părinţi; c) perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizaţie pentru incapacitate temporară de muncă, de ajutor de șomaj, de alocație pentru integrare sau reintegrare profesională; d) perioada de îngrijire a unui copil cu dizabilitate severă sub vârsta de 18 ani sau a unei persoane cu dizabilitate severă de către unul dintre părinţi, de către tutore sau curator, până la angajarea în funcția de asistent personal; e) perioada de rezidențiat în învăţământul postuniversitar obligatoriu; f) perioadele de activitate necontributive în funcția de judecător şi procuror de pînă la 31 decembrie 2005; g) perioadele în care au fost realizate activitățile specificate la art.50 alin.(1) lit.d) şi e) pînă la 1 ianuarie 1999.

În conformitate cu pct. 69-70, 88 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale (până la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit. În urma introducerii evidenței individuale de asigurări

sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale. Actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct.69 alineatul întâi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte şi imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverinţele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare şi alte documente ce conţin informaţii referitoare la perioada de muncă. Pentru confirmarea stagiului de cotizare se prezintă extrasul din carnetul de muncă. Organele teritoriale de asigurări sociale confruntă extrasul cu originalul, legiferează extrasul, carnetul de muncă fiind restituit titularului după stabilirea pensiei. Alte documente ce confirmă stagiul de cotizare se primesc numai în original, exceptând livretele militare, certificatele de naştere, diploma de studii/rezidenţiat, din care se fac, de asemenea, extrase. În accepţiunea legii, perioadele contributive includ activităţile la desfăşurarea cărora persoana este supusă asigurărilor sociale. Perioadele necontributive se consideră perioadele în care persoana nu este supusă asigurărilor sociale, dar, în temeiul legii, se includ în stagiul de cotizare.

Raportînd cadrul legal precitat la circumstanţele faptice ale cauzei, instanţa, reţine că, reclamanta prin cererea de chemare în judecată invocă că autoritatea publică pârâtă la stabilirea stagiului de cotizare neîntemeiat nu a luat în calcul perioada de activitate a reclamantei din 1984-1988 în colhoz/sovhoz din rl, Drochia, însă instanţa reţine că potrivit adeverinţei de absolvire a şcolii de 8 ani, Grigoraş Elena în anul 1985 a terminat 8 clase în Şcoala medie ruso-moldovenească din Cotova, rl. Drochia iar potrivit diplomei seria MT-I nr.042498 se atestă că reclamanta a fost înmatriculată în anul 1985 la Colegiul industrial economic din oraşul Chişinău şi a finisat cursul în anul 1988 (f.25, 4 din dosarul administrativ).

Respectiv, se constată cu certitudine că în perioada pe care solicită reclamanta de a fi inclusă în stagiul de cotizare era elevă, anul 1988, apoi studentă la colegiul industrial economic din oraşul Chişinău, anul 1985-1988, fapt ce se rezumă la imposibilitate de activare în colhozul/sovhzozul rl Drochia, fiind studentă în or. Chişinău.

Totodată, în sensul enunţat instanţa consideră relevante argumentele autorităţii publice pârâte că actul normativ al fostei URSS care reglementa statutul colhoznicului şi condiţiile pentru obţinerea calităţii de membru de colhoz şi anume Постановление ЦК КПСС, СОВМИНА СССР от 28.11.1969 о Примерном Уставе Колхоза, cap.II pct.3 prevedea: „Членами колхоза могут быть граждане, достигшие 16-летнего возраста и изъявившие желание своим трудом участвовать в общественном хозяйстве колхоза.

Прием в члены колхоза производится общим собранием колхозников по представлению правления колхоза в присутствии лица, подавшего заявление.

Заявление о приеме в члены колхоза рассматривается правлением колхоза в месячный срок.

На каждого члена колхоза ведется „Трудовая книжка колхозника” единого образца.”

La caz, instanţa reţine că atât actul normativ al fostei URSS interzicea munca persoanelor ce nu au atins vîrsta de 16 ani cât şi Codul muncii al R.S.S. Moldoveneşti din 25 mai 1973 la art.181 stipula: „Nu se admite angajarea la lucru a persoanelor sub şaisprezece ani”.

La fel, instanţa reiterează că în conformitate cu pct. 69-70, 88 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor i modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenţei individuale de asigurări sociale (până la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin

carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit. În urma introducerii evidenței individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale. Actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct.69 alineatul întâi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte şi imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare şi alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

În acest sens, se reține că potrivit carnetului de muncă de tip vechi ЛІ nr.1181220, Grigoraș Elena a început activitatea la 12.09.1988 în sovhoz „Ленинская Искра” (f.17 din dosarul administrativ).

Respectiv, prin carnetul de muncă nu se confirmă stagiul de cotizare solicitat a fi inclus de către reclamantă astfel cum stipulează pct. 69-70, 88 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor i modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017.

Cu referire la argumentele reclamantei privind confirmarea activității ultimei în perioada 1984-1988 ce se conformă prin certificatele eliberate de Primăria s.Cotova, instanța reține că în conformitate cu art.30 alin.(2) din Legea nr.156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă stagiul de muncă şi venitul asigurat, eliberate de organele abilitate.

Astfel, în vederea controlului asupra autenticității actelor ce confirmă stagiul de muncă şi venitul asigurat, potrivit actului de verificare a documentelor din 26.09.2024 întocmit de Răilean Aurelia, șef secție, Jurat Daniela, inspectoare principală, Gonța Ivanna, specialistă principală CTAS Drochia, Cuțcaia Tatiana, arhivar a Primăriei s.Cotova, în corespundere cu art.30 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14.10.1988, a fost efectuată verificare documentelor, care a servit drept baza pentru eliberarea certificatele de salariu pentru perioada de activitate în sovhozul „Leninscaia Iscra” nr.23, 16.07.2024, colhozul „Victoria” nr.23, 16.07.2024, CAP „Valea Fetei” nr.23, 16.07.2024 eliberate cet.Grigoraș Elena. În urma verificării s-a constatat: S-au verificat conturile personale, (forma nr.14 nu e)

a.1984 (cartea nr.10)-conform contului nr.336, datele personale sînt corectate (lipită foaia cu patronimicul „Mihail” peste înscrierea inițială). Corectare pe pagină numai la persoana dată. Apartenența datelor nu poate fi identificată;

a.1985-(cartea 1985), contul nr.468, situație similară cu modificarea patronimicului prin încleiere și indicat deasupra „Mihail”. Apartenența datelor nu poate fi identificată;

a.1986 –(cartea nr.17), contul nr.191 identic ca și în nii precedenți patronimicul corectat prin încleierea sub hîrtia cu patronimicul „Мих”, este scris „Ang”; apartenența nu se identifică;

a.1987- (cartea nr.7), contul nr. 87, patronimicul corectat în „Mihail” prin ascunderea datelor inițiale. Apartenența nu poate fi identificată;

a.1988- (cartea nr.17) contul nr.715 „табаководческая бригада”, lunile (01-07), patronimicul corectat și prenume corectat. Unica corectare pe pagină. Apartenența nu se identifică. Lunile (08-12) cartea nr.27 cont 151, persoana adăugată cu alt pix și indicată penultima pe pagină.

Colhoz „Victroia” a.1989 – (cartea nr.20) administrația, cont nr.74, a acumulat 323 zile, salariu corect. Contribuții achitate;...

a.1999- (c.nr.3) n/o 12, în carte foile rupte, nu sînt numerotate, 1% nu este reținut, datele personale coincid, perioada 01-03;

(c.nr.4) n/o 7, lunile 04-12; în luna X 1999 corectări în sumă şi la numărul de zile, în luna XII corectate zilele indicate. Pe parcursul a 1999 reţineri cu 1 % sînt numai în luna 12 (XII)-10,23 lei. Datele personale corecte (f.5 din dosarul administrativ).

Respectiv reieșind din actul de control menționat, se constată forma 14A lipsește, iar înscrierile, datele personale din cărțile de arhivă anume în partea reclamantei sunt cu ștersături, adăugări etc. fapt ce pune la îndoială obiectivitatea certificatelor eliberate de Primăria Cotova.

Cu referire la perioada anului 1999, se reține că CAP „Valea Fetei" nu a prezentat declarațiile REV 5 pentru reclamantă, respectiv perioada dată nu poate fi asimilată drept unei perioade contributive.

Drept urmare, la 07.08.2024 a fost emisă decizia de privind respingerea cererii în stabilirea pensiei pentru carieră lungă dat fiind faptul că reclamanta nu confirmă stagiul necesar.

Deci, reieșind din prevederile legale menționate, se constată cu cretitudine că stagiul de cotizare realizat pînă la 1 ianuarie 1999 se confirmă în primul rînd de carnetul de muncă şi doar în lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte şi imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare şi alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

Respectiv, instanța constată că, argumentele reclamantei nu pot fi reținute, deoarece aceasta interpretează eronat normele de drept și situația de fapt, iar soluția Casei Naționale de Asigurări Sociale se întemeiază pe o interpretare corectă a normelor de drept material, cu aprecierea juridică cuvenită a probelor, în conformitate cu competențele prevăzute de legislația în vigoare.

Prin urmare, instanța reține că nu a identificat careva temei de anulare a actului administrativ - decizia CNAS nr. 31/2024/23325 din 06.08.2024, or după cum se constată, precum și în decizia nr. 4787/24 din 15.10.2024 adoptată în procedura prealabilă, autoritatea pârâtă, potrivit înscrisurilor prezentate de reclamantă, copia carnetului de muncă, extrasul din cont personal, actul de verificare întocmit de funcționarii publici ai CTAS Drochia cu prezența arhivarului Primăriei Cotova, nu se confirmă perioada de activitate solicitată de reclamantă spre includere.

Din considerentele menționate supra, instanța ajunge la concluzia de a respinge acțiunea de contencios administrativ înaintată de către Elena Grigoraș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM, or pârâtul prin argumentele şi probele anexate la materialele cauzei a demonstrat legalitatea actului contestat, care a fost emis în circumstanțele existente la momentul adoptării acestuia.

Având în vedere legalitatea actului administrativ contestat, instanța reține că cerința invocată de reclamant în acțiune privind obligarea Casa Națională de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 224 alin.(1) lit. f) Cod Administrativ, instanţa de judecată,

h o t ă r ă ş t e :

Acţiunea de contencios administrativ, înaintată de către Elena Grigoraș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM, cu privire anularea actului administrativ - Decizia nr. 31/2024/23325 din 06.08.2024, precum şi decizia nr. 4787/24 din 15.10.2024 adoptată în procedura prealabilă, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, ***se respinge ca fiind neîntemeiată.***

Hotărîrea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Rîşcani).

Preşedintele şedinţei,
judecătorul Igor Barbacaru